

MEMORIA

revista gândirii arestate

97

Editată de FUNDАȚIA CULTURALĂ MEMORIA
sub egida Uniunii Scriitorilor din România

Fondator BANU RĂDULESCU

Nr. 4 / 2016

Din sumar:

**La despărțirea de
Romulus Rusan**

**O zi memorabilă,
1 Decembrie**

**Eminescu și
Transilvania**

**S-a stins un dictator
sângeros: Fidel Castro**

**Uciși în dec.1989,
după fuga lui Ceaușescu
(început de catalog)**

MEMORIA

revista găndiril arestate

MICAEALA GHITESCU – DIRECTOR

Nicolae Constantinescu – redactor coordonator

Oana Ichim – secretar general de redacție

Daniela Nenciulescu – consultant artistic

Consiliu consultativ

ANA BLANDIANA, MIRCEA CARP,

MIRCIA DUMITRESCU,

ILIE POPA, ROMULUS RUSAN,

DANA ȚĂRANU, ALEXANDRU ZUB

<http://revista.memoria.ro>

e-mail: revistamemoria@gmail.com

Revista Memoria este membră A.R.I.E.L.

(Asociația Revistelor, Imprimeriilor și Editurilor Literare)

Plata abonamentelor și a eventualelor donații se poate face prin mandat poștal pentru **Fundația Culturală Memoria**, CUI: 888 6981, Cal. Victoriei 133, București, 010071, precum și prin conturile Fundației Culturale Memoria deschise la Banca Comercială Română (BCR), Sucursala sector 1 București, Cal. Victoriei 155:

RO20RNCB0072049693810001 – LEI

RO63RNCB0072049693810003 – EURO

Tiparul executat la

S.C. LUMINA TIPO s.r.l.

str. Luigi Galvani, nr. 20 bis, sect. 2, București

www.luminatipo.com

Nr. 4/2016

Pret: 11 lei

ISSN – 1220-6369

imăr cu imaginivde-
Ipotești.

olectă publică în
din inițiativa lui
zar Petrescu, biseri-
amul Sfintilor
i Gavril. Ea constitu-
turiști din câteva
reolele îndoliante
din pictura murală
lui Mihai Eminescu
, pictat în semn de
ea poetului, și portre-
(unul dintre ctitori),
cu chipul Tânărului

a satului, datând de
ului a XIX-lea, a fost
uca Eminovici,
caș de rugăciune al
sericuță se găsesc
u dintre Eminovicești:
ghe, părintii poetului,
i dintre frații săi.
eminescuipotesti.ro/

a nouă din Ipotești
ca veche a familiei Eminovici

Un mare prieten,
Romulus Rusan, la despărțire
p. 3

Nicolae Constantinescu
Cuvânt rostit la lansarea nr. 96
al revistei Memoria, p. 6

Mihai Șora
La mulți ani, Românie! Mi-e dor
de copilaria noastră comună, p. 12

Alexandru Zub
O zi memorabilă, 1 Decembrie
p. 14

Ivan Aurel Pop
Eminescu și Transilvania (sau
Elogiul culturii naționale
românești), p. 16

A spus Mihai Eminescu, p. 24

Tudor Petcu
Represiunea ceaușistă ca spirit
al moralei stăpânitor, p. 25

Biografia lui Vasile Cesereanu
p. 32

Eugenia Sarvari
Vasile Cesereanu - un preot
greco-catolic nerevenit, p. 35

**Lumioara Billière-George,
Ioana George Macker
George Silviu**, p. 55

Armando Valladares
Priveghi la moartea unui dictator
sângeros: Fidel Castro, p. 68

Magdalena Drăgan
Fetiță de 12 ani aștepta
revoluția, p. 72

Cosmin Zamfirache
Povestea lui Mugur -
adolescentul de 17 ani care
a trăit revoluția născută, p. 75

IICCMER
Rămășițele pământești ale lui
Traian Pom, împușcat la
16 august 1950 în Bistra,
jud. Alba, p. 80

GEOGRAFIA DETENȚIEI, p. 84

Daniel Dragomirescu
Efigii spirituale. Un apostol al
școlii, p. 86

Sorin Popescu
Sabin Popescu-Lupu - victimă a
represiunii regimului communist
p. 88

Nicolae Mares
80 de ani de la tragedia aviatică
de la Michalowice, p. 96

Andreea-Georgiana Cristian
Interviu despre influența
comunismului în familia mea
p. 101

Patricia Ciocan
Povestea a două destine, p. 108

Lorens Ciuclea
Familia mea în perioada
comunismului, p. 113

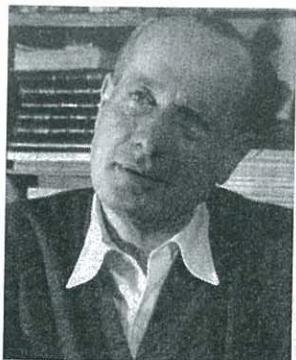
Primim de la cititori, p. 118

Recenzie de Iuliu-Marius Morariu
p. 120

BIBLIOTECA MEMORIA, p. 122

MEMORIA IN PREZENT, p. 125

**Catalogul celor uciși
în decembrie 1989, în mare
majoritate după fuga
dictatorului**, p. 133

LUMIOARA BILLIÈRE-GEORGE IOANA GEORGE MACKER

George Silviu

Lumioara Billière-George (foto dreapta) este sculptoriță și peisajistă pe numele de Lumioara, psiholog clinician, fostă responsabilă a spitalului de zi pentru adulți din departamentul Hauts-de-Seine.

Ioana George Macker (foto stânga) este arhitect diplomat la Paris în 1971, fost profesor de arhitectură interioară la ESDI (Școala Superioară de Design Industrial), specializată în construcții pentru copii handicapăți și construcții ecologice

Tatăl nostru, George Silviu, a fost un cetățean angajat în viața intelectuală și în frământările țării.

Jurnalist, avocat și om de stat, dramaturg dar înainte de toate poet, a luptat toată viața pentru un socialism umanist și pentru apărarea drepturilor omului. Tată prezent și iubitor, ne-a acompaniat pe drumul descoperirii vieții, ne-a inițiat în arte, în ce e frumos, drept și just, în egalitatea între oameni. Nu ne-a vorbit niciodată de ororile războiului, de persecuțiile pe care le-a trăit, întâi ca evreu, apoi ca socialist umanist care nu a aderat niciodată la comunism.

Ne amintim de ziua când au fost arse în cuporul din bucătărie o mulțime de hârtii. Am aflat mult mai târziu că erau arhive și scrisori. Tot mult mai târziu am aflat că, pe 5 martie 1953, zi când a dispărut din casă, fusese arestat. 5 martie 1953 era ziua morții lui Stalin, pe care - după cum fusesem condiționate - l-am plâns ca pe al doilea inestimat de iubit tată al nostru.

Arestarea tatei ne-a fort ascunsă: ni se spuse că era plecat la una din casele scriitorilor din provincie. Ne-am mirat că a plecat aşa pe neașteptate, că nu primim nici un răspuns la scrisorile noastre și că după 16 luni când a venit înapoi - tot pe neașteptate - era slab ca un băt. Fusese eliberat fără proces, fără judecată.

Nu am aflat decât târziu, de la colege de școală, că suntem evrei. Părintii noștri fiind laici, nici nu știam ce înseamnă asta.

După deschiderea arhivelor de la CNSAS am petrecut o săptămână să consultăm cele peste 600 de pagini puse la dispoziția noastră. Am numărat 24 de indica-

tori care l-au urmărit pe tatăl nostru și au scris rapoarte despre drumurile, con vorbirile sale telefonice sau pe stradă, întâlnirile pe care le-a avut. Urmările au început în anul 1945 și au durat pînă în 1961 cînd dosarul a fost închis din motivul că părăsise țara. O parte din indicatori îi erau intimi: unul era de față când era bărbierit, altul a coborât să-i cumpere țigări. Din păcate nu am putut identifica pe nici unul...

Dosarul pe care l-am consultat era deja bine epurat - perioada încarcerării fusese eliminată din arhivele consultabile la CNSAS.

Dar cine era George Silviu?

Tinerețea și perioada interbelică

Născut la Focșani în 1901 ca Silvius Goliger, începe să semneze George Silviu din anii 1920. După absolvirea liceului "Unirea" din Focșani, obține în 1922 licență în drept și în 1923 gradul de sublocotenent. Din 1922 practică avocatura în baroul din Ilfov din care e radiat în 1939 în urma dispozițiilor antievreiești.

Evreu asimilat, își afirmă din tinerețe identitatea de patriot român. Aderând la idealurile de justiție socială și de reformă fără violență, se înscrie în Partidul Social Democrat în 1920 și în Liga Drepturilor Omului în 1923.

Traduce pe Duhamel, Paul Bourget și pe Nietzsche. Admirator al acestuia, îi analizează scrierile, protestând contra falsificărilor naziste ale mesajului nietzschean. După plecarea lui din țară, aceste traduceri, ca toate celelalte volume semnate de George Silviu, sunt deplasate într-un "fond special", interzis la consultare.

În perioada 1920-1930 este redactor la ziarul democrat "Adevărul", "Dimineața", iar din 1926 și la "Lupta", pînă în 1937, când ziarul este suprimat de către guvernul Goga-Cuza. Concomitent, colaborează la mai multe ziaruri și reviste ale vremii: "Gândirea" (1920-1939), "Adevărul literar" (1920-1939), "Rampa", "Aurora" (1921-1937), "Farul" (1926-1927), "Icoane maramureșene" (1934-1935), "Năzuința" (1922-1929), "Premiera Ilustrată" (1928-1929), "Pământul nostru" (1932-1933), "Pinguinul" (1935), "Lumina" (1945-1947) etc.

În 1930 se căsătorește cu Otilia Ghibu, scriitoare și jurnalistă.

Între 1927 și 1931 este atașat de presă pe lîngă delegația română la Societatea Națiunilor, la Geneva. Din 1924 pînă în 1939 practică avocatura în baroul Ilfov, din care este radiat ca urmare a dispozițiilor antievreiești.

În 1938 se recăsătorește cu Renée Șaraga, fondatoarea, în același an, a primului teatru de păpuși din România. În 1947, soția sa este numită regizoare

George Silviu, în anii 1930

re drumurile, con-
a avut. Urmările
l a fost închis din
unul era de fată
că nu am putut
rioada încarcerării

Silviu, în anii 1930
de George Silviu,

ocrate "Adevărul",
ziarul este suprimat
mai multe ziaruri și
erar" (1920-1939),
ne maramureșene"
ată" (1928-1929),
a" (1945-1947) etc.
alistă.

Elegația română la
actică avocatura în
țivreiști.
ea, în același an, a
te numită regizoare

George Silviu cu soția
și fetele lui

(1934) ilustrații de Paul Konrad Hönich, "Notații" (1936), ilustrații de George Tomaziu, și "Paisie psaltul spune" (1934), prin care "proclama astfel adeziunea la un program, coerent elaborat, de punere în valoare a tradițiilor culturii românești" (cf. Dan Grigorescu în introducerea volumului "Poezii")

În "Istoria literaturii române contemporane 1900-1937" Ed. Socec, Eugen Lovinescu scrie că George Silviu are "o lirică variată, deși poate mai mult de ordin social".

Matei Călinescu, profesor emerit de literatură comparată la Indiana University din Bloomington, care l-a cunoscut pe George Silviu la Paris în 1968, scria în anul 2000 :

"Mi-l amintesc ca pe-un bărbat înalt, frumos, elegant, bucuros să vorbească românește...Identitatea literară a lui George Silviu e, ...în prim rând cea de scriitor tradiționalist, de poet neosămănătorist (fusese remarcat și elogiat de N. Iorga în "Neamul Românesc"), cu afinități dovedite cu "Gândirea" timpurie, unde publicase o piesă în versuri pentru copii "Motanul încălțat", scrisă în colaborare cu Adrian Maniu (1927).

În 1939-40, perioadă de persecuții antisemite, când numele lui George Silviu fusese interzis, Adrian Maniu ca "bun camarad" încuviințase punerea în scenă a piesei la teatrul "Muncă și voie bună" fără consultarea colaboratorului și desigur fără semnatura sa, însușindu-și drepturile de autor".

Publică nenumărate scriri și articole în ziarele și revistele bucureștene, combatând manifestările extremei drepte și încălcarea drepturilor omului.

la Teatrul de păpuși "Tăndărică", devenit teatru de stat, funcție pe care o detine până în 1960, când este concediată în urma depunerii cererii de emigrare. Pentru copii George Silviu publică volume de versuri ca "Flori și fluturi" sau "Jucării" semnate Moș Grigore Sfătu - și piese de teatru, în special "Ciufulici", "jucat cu succes pe toate scenele oficiale din provincie" (cf. George Mihai Zamfirescu - Mărturii în contemporaneitate, Ed. Minerva 1983").

Valeriu Rîpeanu citează în introducerea volumului "Salba fermecată", Editura Meridiane: "O notă la ediția piesei Ciufulici tipărită la Editura Casei Scoalelor în 1946 ne arată că "această piesă s-a reprezentat pentru prima oară la Teatrul Național din Craiova la 1/11/1925 și la Teatrul Popular București... unde a fost jucată de 47 de ori. Apoi... a fost reprezentată la toate teatrele naționale din țară".

George Silviu alternează publicațiile pentru copii cu poezii pentru adulți și cu meditații și articole reluând temele idealurilor democratice și umaniste, ca volumele de versuri "Înfrângeri, versuri inactuale"

1939 -1944

George Silviu e radiat din baroul Ilfov pe baza dispozițiilor anti-evreiești în 1939. Concentrat din 1939 până în iunie 1940, e radiat și din cadrele armatei pe baza noilor dispoziții antievreiești. În timpul războiului e obligat să facă muncă de "folos obștesc", lucrând la curățirea zăpezii și apoi la o întreprindere agricolă.

Dan Grigorescu notează "Înter-
ruperea prezenței sale în paginile
de comentariu cultural sau politic
pricinuie de interdicțiile din vre-
mea războiului". Bineînțeles nu e
publicat.

1944 -1948

După 23 August 1944, când România trece de partea aliaților, își recăpătă drepturile cetătenesti și se reînscrie în baroul avocatilor din București.

Pe 4 martie 1945 George Silviu e numit prin decret regal Secretar General al Administrației din Ministerul de Interne (în care calitate o ajută pe Monica Lovinescu să iasă în mod legal din țară), Președinte al Comisiei Superioare a Planului de Sistematizare și Urbanizare și Vice-Președinte al Comisiei de Reconstruire a țării.

Ca membru al Partidului Social Democrat "deține demnități importante, va reprezenta partidul în momente de răspântie ale agitației politice de la noi, și, mai târziu, va fi persecutat din pricina opiniilor sale social-democrate păstrate cu neabătută consecvență" (cf. Dan Grigorescu în introducerea volumului "Poezii")

George Silviu continuă să scrie și să publice articole, volumul de versuri "Sub flacăra nădejdi" și piese de teatru pentru copii, unele ca "Brumărel", "Păcălici" sau "Lumioara" scrise special pentru teatrul de păpuși, majoritatea reqizite de sotia lui, Renée, cu trupa ei "Păcălici" la Teatrul Mic din capitală.

În 1947 obține cu magna cum laudae diploma de doctor în drept, științe economice și politice pentru teza "Noile legiuri penale și libertatea presei". Dintre nota informativă a unui indicator de la Securitate din 29 mai 1945 rezultă că George Silviu a afirmat că "PSD vede cu tot mai multă teamă că guvernul

Democrația devine să primă mentalele Secretele și pe cinci te căci te

În co
la Mine
ei pentru

Sursă s
(arhi)

Urme
suspend
functiilor

(1)

în foto 97 și în fotografia George Silviu este membru de stat la Interne și secretar la secretele de stat la Interne și secretar la secretele de stat la Interne și secretar general la Ministerul de Interne, domiciliat în strada Maria Rosetti nr. 8, acesta să declară următoarele:

"Cât timp Partidul Social Democrat din care făceam parte mai prezenta ceva, eu mai puteam lucra cu autoritatea, puteam să-mi impun opinia mea și voința mea.

După ce însă Partidul Social Democrat a fost închis de comuniști, mi-am dat seama că și situația mea a devenit imposibilă, ca unui simplu funcționar subaltern, și atunci am renunțat să primească ordinea numai dela Dr. Teohari Georgescu și să nu lucreze elementele noi aduse la Interne de către comuniști. Atât timp cât omul Secretar General la Interne am căutat să fac numai bine ajutând pe cei neacuzați și pe cei naști, însă afaceri nu am făcut ci am scos din buzunarul meu, căci te costă să te reprezinti o demnitate".

In continuare a afirmat că s-a întâlnit cu fostul ministru Subsecretar de Stat, la Mine și Petrol, Tudor Ionescu și au discutat, cu elan și sacrificiu au lucrat ei pentru interesele obștei.

A noi arătat că a fost astăzi din Baroul Avocaților și așa că așa venitul, stănicile și astăzi generalul lui Saragă, de la galeria lui Iași, chiar îndinând în spate totul prin naștere, astăzi și după moarte întrumul lui Saragă, neverea sa nu a moștenit nimic.

Noi lucruri deosebite, că a scria o piesă de teatru "Perpetuum Mobile", pe care văd că e prezentă Comitetului de Lectură al Teatrului Național, l-a cîntată piesa a constituit

(2)

349

132/10 Noiembrie 1948

C.N.S.A.S. 15 NOV. 2007
DIRECTIA ARHIVĂ CURENTĂ

Groza și PCR execută ordinele Uniunii Sovietice, neținând seama de directivele anglo-americanilor.

Informatorul filială vizită domnul DR. GEORGE SILVIU, fost secretar general la Ministerul de Interne, domiciliat în strada Maria Rosetti nr. 8, acesta să declară următoarele:

"Cât timp Partidul Social Democrat din care făceam parte mai prezenta ceva, eu mai puteam lucra cu autoritatea, puteam să-mi impun opinia mea și voința mea.

După ce însă Partidul Social Democrat a fost închis de comuniști, mi-am dat seama că și situația mea a devenit imposibilă, ca unui simplu funcționar subaltern, și atunci am renunțat să primească ordinea numai dela Dr. Teohari Georgescu și să nu lucreze elementele noui aduse la Interne de către comuniști. Atât timp cât omul Secretar General la Interne am căutat să fac numai bine ajutând pe cei neacuzați și pe cei naști, însă afaceri nu am făcut ci am scos din buzunarul meu, căci te costă să te reprezinti o demnitate".

In continuare a afirmat că s-a întâlnit cu fostul ministru Subsecretar de Stat, la Mine și Petrol, Tudor Ionescu și au discutat, cu elan și sacrificiu au lucrat ei pentru interesele obștei....."

Sursă serioasă - Bucur 4"
(arhiva CNSAS nr.2)

Democrat a fost încălcătat de comuniști, mi-am dat seama că și situația mea a devenit imposibilă, ca a unui simplu funcționar subaltern, și atunci am renunțat să primească ordine, numai dela Dr. Teohari Georgescu și să mă lucreze elementele noui aduse la Interne de către comuniști. Atât timp cât am fost Secretar General la Interne am căutat să fac numai bine ajutând pe cei neacuzați și pe cei naști, însă afaceri nu am făcut ci am scos din buzunarul meu, căci te costă să te reprezinti o demnitate".

In continuare a afirmat că s-a întâlnit cu fostul ministru Subsecretar de Stat, la Mine și Petrol, Tudor Ionescu, și au discutat, cu elan și sacrificiu au lucrat ei pentru interesele obștei....."

Sursă serioasă - Bucur 4"
(arhiva CNSAS nr.2)

Repreziunea comunista

Urmează refuzul reînscrierii în baroul Ilfov, din care, la cererea sa, fusese suspendat pentru incompatibilitate între exercitarea funcției de avocat și a funcțiilor sale publice.

Groza și PCR execută ordinele Uniunii Sovietice, neținând seama de directivele anglo-americanilor". (arhiva CNSAS nr. 1).

În martie 1948, ca protest al înglobării forțate a social democratilor în Partidul Muncitoresc Român (pe 23 februarie 1948), George Silviu demisionează din guvern și din toate funcțiile publice.

În nota Securității din 10 noiembrie 1948, e scris: "Informatorul făcând o vizită acasă d-lui George Silviu, fost secretar general la Ministerul de Interne, domiciliat în strada Maria Rosetti nr. 8, acesta i-a declarat următoarele:

"Cât timp Partidul Social Democrat din care făceam parte mai prezenta ceva, eu mai puteam lucra cu autoritatea, puteam să-mi impun opinia mea și voința mea.

După ce însă Partidul Social Democrat a fost închis de comuniști, mi-am dat seama că și situația mea a devenit imposibilă, ca unui simplu funcționar subaltern, și atunci am renunțat să primească ordinea numai dela Dr. Teohari Georgescu și să nu lucreze elementele noui aduse la Interne de către comuniști. Atât timp cât am fost Secretar General la Interne am căutat să fac numai bine ajutând pe cei neacuzați și pe cei naști, însă afaceri nu am făcut ci am scos din buzunarul meu, căci te costă să te reprezinti o demnitate".

In continuare a afirmat că s-a întâlnit cu fostul ministru Subsecretar de Stat, la Mine și Petrol, Tudor Ionescu, și au discutat, cu elan și sacrificiu au lucrat ei pentru interesele obștei....."

Urmează și interzicerea publicațiilor lui.

Într-o notă a Securității din 1952, e scris:

În ziua de 2 August a.c. de față fiind Nicu Christescu autor dramatic, la întrebarea unui prieten al său de ce nu scrie un scenariu de film de care e mare criză sau o piesă pentru copii de care are nevoie Comitetul de Radio, George Silviu a răspuns "Nici nu-ti dai seama ce tragedie sufletească trăiesc eu acum. Nu am nici o placere să scriu lucruri la comandă cu anumite tendințe aşa cum se cere de regimul actual. Vreau să scriu, să creez ceace-mi place mie aşa cum au scris pe vremuri toți scriitorii mari, fără să ia rețete sau motive de inspirație dela vreun partid sau dela vreo organizație politică. Nu vreau să-mi prostituez muza inspiratoare" (arhiva CNSAS nr.3)

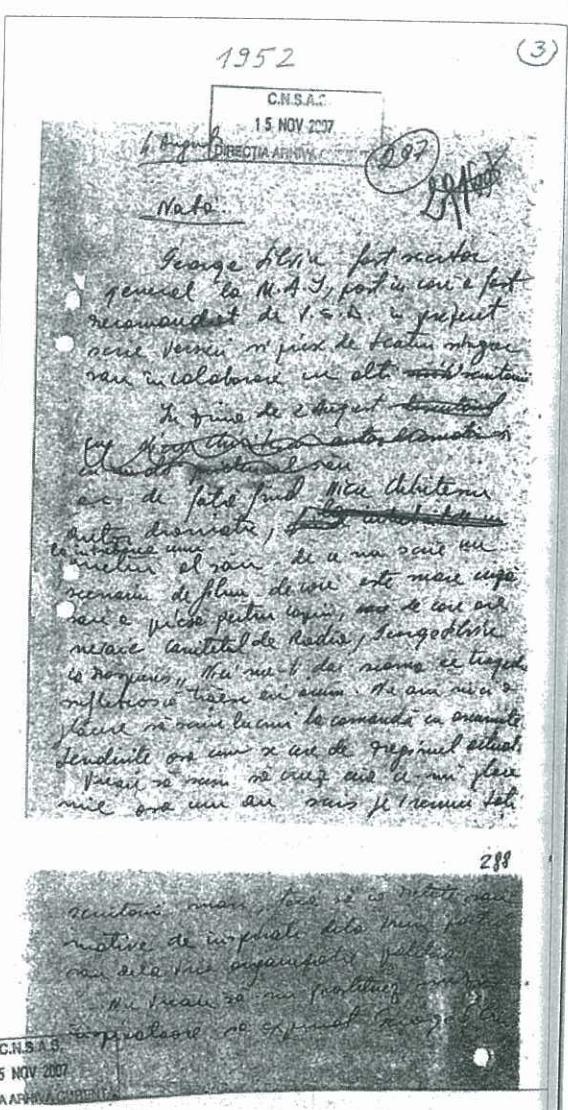
Pe 5 martie 1953 e arestat, detinut și anchetat fără judecată la închisoarea Securității Capitalei din calea Rahovei. În timpul detinerii acumulează și memorizează materialul care va constitui romanul - scris în exil - material din propria lui experiență a închisorii și din cele aflate de la codeținuți: "IGRASIA"

În celulă, George Silviu își focalizează imaginația pe o pată de igrasie, ecran al memoriei sale, pe care proiectează, în delicatesc echilibru pe firul realității și al ficțiunii, amintiri și imagini din trecut.

"...Pata de igrasie are ciudăteniile ei. Se ține, modestă, aş zice: delicată, ferindu-se să bată la ochi. Nu se destăinuie decât privirilor mele.

...Sus, ca niște dezmișdări, nesfîrșitul cerului de toamnă așterne sub priviri puful călător al norilor. Dincoace, jos, comoara unei biblioteci. În cavoul în care suntem înmormântați de vii, nu avem nici cer, nici slovă tipărită. Frustrat de libertate, mi s-a luat și ceea ce ar fi întreținut în om gustul libertății. Dacă le am, acum, e fără voia și fără știrea călăilor mei..." (Igrasia p. 46 - 47)

"...Vizitele de pe pata de igrasie au fost, toate, plăcute și emoționante. Cum de s-a strecurat zdroanța asta în celula mea? Ticălosul nu poate decât să mă otrăvească cu prezența lui! Fura din lucrurile oamenilor. Dijmuia din pachetele

lunare. Făcea mai puțin de o lună. Groaza lacrimagilor deplinite. Avizul, me deținut de să-i făcuse

"...Percărușcolite, i deplasate ascundă într-o singură moft de buză, cine și zarvă....

...Mi-a fi petele - cu p. 25 - 26)

George

"...M-am

Paloarea lo

GEOI

floră și este acordată
M.A.T., pot să vă ducă o fotă
de I.C.D. și prezentă
în față de bătrâni români
sau în altă modalitate
de către ~~luminiș~~
~~luminiș~~ unde se întâlnesc
în locuri
prin Valea Urziceni
~~la care~~
și la care
se asează un
de unde este numele cunoscut
cum se spune, nu se spune
de Rediu, George Colomei
nu și de nimic și tradiție
se spune că sună. De aici numele
de Ciumănești la Ciumănești
și care de regimul actual
se spune astăzi că sună plăcăt
sau sans și însemnă tot

288

gini din trecut.

as zice: *delicată, nele.*

*așterne sub priviri
i. În cavoul în care
ărită. Frustrat de li-
erțății. Dacă le am,
3 - 47)*

emoționante. Cum poate decât să mă muia din pachetele

lunare. Făcea comerț și cerea cât poftea în schimbul unui pachet de țigări de cea mai proastă calitate. Rația de pâine o lua pe trei - patru țigări, și-o revindea pe-o cămașă. Totul era cămătărie și perfidie. Devenise vătaful barăcii și groaza lagărului. Întocmea liste de "scutitii", făcea tabele de nesupuși, zorea cu ciomagul la săpat și la căratul materialelor - și ținea evidența normelor neîndeplinite. El te scotea la lucru la minus 40 de grade, și dacă nu-și dădea și el avizul, medicul nici nu venea să te vadă. Mureai cu zile. Înjura, bătea, teroriza. Deținut de drept comun, condamnat pentru violuri și crime, îl alese sără stăpânii și-l făcuseră mai mare peste deținuții politici.. ". (Igrasia p. 88 - 89)

"...Perchezițiile se țin lanț. Câte două pe zi. Saltelele, pernele, rufăria sunt răscolite, răsturnate, cercetate și pipăite cu de-amănuntul. Chiar paturile sunt deplasate de la locurile lor și examineate în toate felurile, ca nu cumva să ascundă nu știu ce... una din saltele în care paiele fărămate se grămădiseră într-o singură parte, li s-a părut foarte suspectă și a fost înlocuită imediat. Un moft de bucătică de sticlă - un ciob de geam, cât unghia, ascuns între ușă și zid, cine știe de către cine și cine știe de când, a fost luat ca trofeu cu mare zarvă....

...Mi-a fost teamă să nu le sară în ochi igrasia și să nu se lege de ea. Dar petele - cu toate că se vedea de la o poștă - nu i-au interesat deloc." (Igrasia p. 25 - 26)

George Silviu evocă aspectul fizic al detinutilor din celula lui:

GEORGE SILVIU

"...M-am uitat la cei patru de lângă mine... ... Chipurile lor m-au speriat. Paloarea lor. Totul e în funcție de culoare. Probabil că și mutra mea e la fel de palidă, la fel de nebărbierită și la fel de schilodită de suferință. Și hainele care cad de pe ei sunt palide...."

Nu pot să-mi iau ochii de la felul cum merg ceilalți patru. Desigur că și pașii mei sunt la fel de nesiguri și de stângaci. Câtiva fac în același timp exerciții de respirație. Colonelul și-a tras ciorapii căzuți peste pantofii fără șireturi - înălțându-i peste glezna cu piele galbenă-vineție. Mi-am aruncat și eu o privire la glezne, și m-am înduioșat de aspectul lor. Dar mai ales de culoarea lor. Un pictor care ar vrea să pună pe o pânză un grup de cadavre n-ar trebui să caute o altă culoare mai potrivită...". (Igrasia p. 74)

Si al femeilor din lagăr în delta, la stuf:

"...Spre seară, când făceau drumul spre
barăci, frânte de oboseală, bolnave, mânjite
de noroi până peste cap, cu mâinile sănge-
rate de fierăstrăul frunzelor ascuțite și

tăioase, cu încălțăminte mustind, le era lehamite să se mai ridice din bărcile murdare. Ar fi preferat să se scufunde, cu ele cu tot, și să pună capăt suferințelor...

...Pulpele le atârnă fleșcăite, păroase din cauza excesului de bromură care li se pună în mâncare. Numai cele venite de curând mai suferă în fiecare lună, ca femeile. Celealte au fost îndopate cu atâtea calmante, încât nu mai trebuie să țină socoteala soroacelor... ". (Igrasia p. 52)

Alte pasaje arată cum se vine de la anchetă, cum ajunge un om să "mărturisească" orice:

"...M-a denunțat o femeie de care m-am despărțit... N-am avut, niciodată, nici devize, nici monede de aur. M-au ridicat acum a patra oară. Am mai făcut trei pușcări! Simplu, nu?!? Te ia, te anchetează, te face neom: nimeni nu dă cuiva vreo socoteală! Când e zi de baie?

- De baie? se miră colonelul.

- Mâine, răspunde părintele.

- Aveți răbdare, până mâine. Ca să vă convingeți și dumneavoastră. Ca să vedeați ce-am pătimit...

Transpirase, obosit, sfârșit, pe marginea patului din stânga. N-apucasem să ne cunoaștem și au venit să-l mute din celulă. Până să-și strângă lucrurile, în cele câteva clipe prelungite cu mișcări greoaie, l-am auzit pe unul din ofițeri răstindu-se la el:

- Prohapul! Încheie-te la prohap!! N-auzi, mă? Ti s-a făcut de carceră?! Faci "expoziție"?!?

- Dar în loc să-și încheie sălițul pantalonilor, omul s-a întors spre noi:

- Mâine, n-o să fim împreună la baie. Ia uitați-vă!

în podul palmelor, omul își sprijinea testiculele, etalate la vedere, negrevinete și de mărimea portocalelor... ". (Igrasia p. 75)

"...De sub pătură, baietanul își trase picioarele, arătându-le în văzul tuturor. Erau de culoare vânătă, cu degetele zdrobite, cu labele umflate, cu răni pe glezne și la încheieturi. Părintele încruntă din sprâncene, își mușcă buzele, și-și face cruce:

- Ce e-n stare gerul. Doamne iartă-mă....

- Nu gerul, părinte! Ancheta!...

...Nimeni n-a mai scos nici un cuvânt. Apoi, s-a auzit deșteptarea și au început să se deslușească pași târșiți spre spălător..." (Igrasia p. 13)

"...Tare ar fi vrut să i se vindece mai repede labele picioarelor. Îi era imposibil să se încalțe. Avea dureri mari când păseia. Nu numai că nu se plângea, dar nici nu vrea să fie dus la infirmerie. N'avea răni deschise și nici încredere în medici și-n felceri. La Cavnic, la minele de uraniu, cine intra în infirmerie nu mai ieșea decât ca să fie dus la groapa comună.

....Dar nici să-și pună bocancii nu putea." (Igrasia p. 70)

"...E convins că va fi trimis în judecată și că, într-un fel, calvarul anchetelor o să ia sfârșit. A semnat tot ce i s-a cerut. Repeta într-una, îngrijorat de con-

i ridice din bărcile
pună capăt sufe-

i de bromură care
eră în fiecare lună,
cât nu mai trebuie

ie un om să "măr-
im avut, niciodată,
ară. Am mai făcut
eom: nimeni nu dă

neavoastră. Ca să
ia. N-apucasem să
strângă lucrurile, în
pe unul din ofițeri
it de carceră?! Faci
ors spre noi:

la vedere, negre-
u-le în văzul tuturor.
umflate, cu răni pe
și mușcă buzele, și-

t deșteptarea și au
asia p. 13)
arelor. Îi era imposi-
nu se plângea, dar
și nici încredere în
în infirmerie nu mai

)
calvarul anchetelor
a, îngrijorat de con-

secințele posibile:

- Eram hotărât! Recunosc orice. Vreau să scap. Nu mai suportam! L-am
omorât și pe tata! Așa le-am declarat!

Si pe bunicu'! Si pe tata Noe, tot eu l-am ucis.." (Igrasia p. 92)

E exprimat și sentimentul detinuților că cei de afară nu-și pot închipui ce se
petrece:

"...După atâția ani - nici mie nu mi-e ușor să-mi închipui ce se întâmplă cu
oamenii în stare de libertate. Cred că cei mai mulți din ei, pașnici și naivi, ridică
din umeri. Sunt convinși că totul se reduce la propagandă. Ah, dacă și-ar
închipui ce-ar păti, dacă ar încăpea pe mâna anchetorilor mei! Au auzit despre
unele erori, au citit câteva titluri de gazetă apărute cu litere groase - și au oftat
plăcinti. Mila cere sacrificii de timp și eforturi de înțelegere...

Stimată doamnă, sunteți la coafor? Aflați că femeile din celula vecină nu
s-au mai văzut în oglindă de ani de zile și că, de tot atâta vreme, nu s-au mai
pieptănat..." (Igrasia p. 61)

În același timp, în celulă, George Silviu imaginează și memorizează întreaga
piesă în versuri "Salba Fermecată", pe care o va așterne pe hârtie după
eliberarea din pușcărie.

Pe 2 iulie 1954 e eliberat fără proces și fără nici o explicație.

Între 1954 și 1961, se consacră scrisului, ocupând în acelaș timp o modestă
slujbă de funcționar la asigurări.

Cu excepția volumului de fabule "Întâmplări cu tâlc" (1956) Ed. Tineretului,
screrile lui sunt considerate fără orientare politică "pe linie" și nepublicate, ca
"Păcală"- valorizare a folclorului și a tradițiilor culturale românești- sau ca piesa
"Salba fermecată", imprimată dar interzisă la distribuție.

În 1955, George Silviu scrie:

Pana de nădejdi și vis
obosită - a căzut:
a crezut în tot ce-a scris
și-a scris numai ce-a crezut.

Apoi în 1957 în poezia "Armura":

...Priviți armura-mi necesară -
pe care-o port, sub care lupt:
e din oțel pe dinafără,
și săngeră pe dedesupt.

Iar mai târziu, în 1970, evocând
această perioadă în poemul "Liber":

Cum de-a fost posibil
să târâsc prin junglă și întuneric
suferindă mea sfâșiere?

Toate luminișurile erau efemere
printre primejdii și spini...
monștri vegetali
Te-ntâmpinău cu gheare și dinți de șacali
înecând în umbră
flăcăruia bietei mele nădejdi dezolate!...
...crezusem în oameni
și m-am trezit într-o lume de spaime.

Continuându-i-se persecuția, și în special pentru a asigura un viitor soției și fiicelor sale, George Silviu se resemnează să depună cerere de emigrare.

Urmează o perioadă de incertitudine, în timpul căreia soția lui, regizoarea Renée George Silviu, e concediată de la teatrul Tăndărică, fiica lui cea mare exmatriculată din facultate și celei mici i se schimbă notele la examenul de admitere la liceu, trecându-le de la 10 la 4.

Exilul

Pe 25 iulie 1961, George Silviu reușește să ajungă cu familia la Paris. Pentru el, această plecare e o adevărată sfâșiere exprimată în poeme ca

"Noua legendă a lui Lot" din 1963:

Vânduseră și țară și steag, pe-un blid de linte -

Întemeind pe sânge spurcatul lor bairam...

Plecând - vedeam doar umbra-mi pornind-o înainte...

Eu, rămâneam. Sau, poate, că nici nu mai eram...

Refugiat la Paris, George Silviu nu a încetat niciodată să scrie, într-o limbă română deosebit de bogată, nenumărate poezii și romanul "Igrasia".

Cele evocate în roman sunt poate cunoscute astăzi, dar în 1963 erau revelații - nu întotdeauna ascultate cu destulă atenție în lumea liberă.

George Silviu își trăieștedezamăgirea și dezrădăcinarea cu nespusă tristețe, compensate numai de seninătatea fericirii familiale.

Versurile și reflecțiile lui alternează în anii exilului, departe de țara lui atât de iubită, între regrete și speranțe.

În anii 1961

un viitor soției și
de emigrare.
ția lui, regizoarea
fiica lui cea mare
la examenul de

anii 1961

ă.
a cu nespusă tris-
e de țara lui atât de

Binele și răul - 1964

Binele și răul
Anii tinereții-
S-au topit în hăul
Nopților și ceții.

Pentru-a câta oară
Rana s-a deschis
Numai gândul zboară
Pe aripi de vis.

Nu e glas să spună
Cât am vrut să lupt:
Strună după strună
Cîntecul s-a rupt -

Noaptea-și prăvălește
Bezna peste tot
Inima mijescă
Ramuri noi, din ciot,

Și-n tic-tac cu pasul
De pământ și stei
Mai aud glasul
Visurilor ei.

Visul - 1962

Eu tot mă-ngân cu visul! În anii grei, de
luptă,
Nici n-aș fi vrut, vreodată, de el să mă
dezbară:
Călăuzindu-mi gândul, văpaia-i

ne-ntreruptă
Mi-a luminat drum aspru- dar drum de
adăvăr!

Când temnița prigoanei și lanțul umiliinței
Mă povârneau să gâtui din om ce-a mai
rămas -
Când negura și moartea pluteau
scrâșnindu-și dintii,
Doar el venea, cu șoapta-i, să dea
nădejdii glas!

De câte ori, celula și strâmtă și murdară,
Și-a-nșufletit deodată tavanul mohorât

Cu zugrăveli iscate din zvon de
primăvară,
Prin nesfârșitul nopții să-mi țină de urât?

De-abia acum, în ceasuri de doruri
zbuciumate
Îl văd cum zbură tânăr pe-al vieții
meterez,
Și-l însoțesc, sub cerul cu semn de
libertate,
Și-i șimt chemarea dârză și caldă, și
visez!

Strigătură - 1965

Păsările călătoare
Toate-s slobode să zboare,
Fug de iarnă și de ger
Pân-ce viscolele pier,
Rătăcesc pe unde vor
Și se-ntorc la cuibul lor,
Numai oamenii - nebunii -
În izbeliștea furtunii,
După ce se răzlețesc!
Cuibul nu și-l mai găsesc!
De s-ar strângă dor cu dor
Toate visurile lor,
Toată dragostea de țară,
Nu s-ar face primăvară
Cu un soare cald și bun
Să-i întoarcă din surghiun?

Nădejde... - 1970

Tară-ngenuncheată-n beznă
- În robie grea, la ruși,-
Zaci în sânge pân-la gleznă
Strânsă-n lanțuri și cătuși-

Peste munți și peste ape
Bate viforull turbat-
Și nu-i nimeni să te scape
Cînd te scuipă și te bat,-

Dar din codri, zvon de șoapte
Spune crezul românesc:
Veșnică nu-i nici o noapte!
Zorii zilei se ivesc!...

"Am cedit odată, de mult, spunea bătrânul, cu tâlc și cu duh,- despre cineva care s-a zbătut să dovedească celorlalți că dreptatea e pe partea lui. Propovăduia idei sortite să răstoarne ordinea și să aducă fericirea pe pământ. S-a străduit, s-a chinuit, s-a luptat timp de zece ani, până i-a convins pe toți. Abea în clipa când a izbutit să-l convingă și pe cel din urmă - când s-au raliat cu toți la idealurile al căror prooroc fusese - și-a dat seama că greșise! Mie mi-a fost dat să beau paharul cu amărăciunea asta după patruzeci de ani de bătaie de cap și de lupte..." (Igrasia p. 223)

În cuvintele bătrînului auzim glasul tatălui nostru.

O selecție a operelor lui George Silviu a fost publicată sau re-publicată în cinci volume la Editura Meridiane din București între anii 1994 și 2000: "Poezii", "Păcală", "Jucării", "Igrasia" "Salba fermecată" și în același volum "Chelfăneala".

Lucrările publicate ca și cele mai importante lucrări nepublicate - ca piese de teatru "Perpetuum mobile" sau "Oamenii nu vor crede niciodată" sunt depuse la Biblioteca Națională unde pot fi consultate.

Mioara Cremene ne-a scris, în 2001, după lectura "Igrasiei" și a poezilor: "Nu bănuiam cât de dramatică a fost viața aceasta, de la începuturile ei ideale până la crepuscul plin de amărăciuni de pe malurile Senei"

Epitaful pe care și l-a compus cu un an înainte de a muri în 1971, inscris pe monumentul funerar din cimitirul Père Lachaise din Paris, rezumă viața și credința tatălui nostru:

*Aici a trăit și-a murit în surghiun
Un biet visător, un poet, un nebun,
Trăindu-și tristețea în care-a căzut...
Iubind libertatea - în care-a crezut -
Doar umbre de stihuri în urma-i rămân!
Aici a trăit și-a murit un român!*

Radu Boureanu - Portretul lui George Silviu în 1968